
Paolo Uccello - „Madonna z Dzieciątkiem”

Tags

- [Wystawy czasowe](#)

Paolo Uccello - *Madonna z Dzieciątkiem*

25 stycznia 2022 r.-18 czerwca 2023 r.

Galeria Arcydzieł

#ArcydziełaNaZamku

Wystawa dostępna w ramach biletu do Galerii Arcydzieł

[Kup bilet](#)

Po dziełach Caravaggia i Rubensa to kolejna perła europejskiego malarstwa eksponowana w zamkowych murach. Tym razem w Galerii Arcydzieł gości *Madonna z Dzieciątkiem* Paola Uccella, jednego z najznamienitszych przedstawicieli quattrocenta. Obraz wyeksponowany

jest w bliskim sąsiedztwie pochodzących z zamkowej kolekcji **dzieł czterech innych włoskich mistrzów z okresu średniowiecza i wczesnego renesansu**. Paolowi Uccellowi towarzyszą: **Taddeo Gaddi, Rossello di Jacopo Franchi, Pietro Lorenzetti, Andrea di Nerio, Rossello di Jacopo Franchi**. Pokaz obrazu Uccella wpisuje się w dłuższy cykl spotkań z arcydziełami europejskiego malarstwa, który w najbliższych latach będzie się odbywał pod hasłem *Arcydzieła na Zamku*.

Tło historyczne

W późnym średniowieczu struktura polityczna kontynentu europejskiego powoli przekształcała się z małych, burzliwych lenn w większe, bardziej stabilne państwa. We Włoszech powstały ośrodki miejskie (comune) zamieszkałe przez klasy kupieckie i handlowe. Quattrocento, czyli wiek XV, jest postrzegany jako przejście ze średniowiecza do epoki renesansu. Bogata Florencja, której władza spoczywała od lat 30. XV w. w rękach Medyceuszy, stała się centrum kulturalnym i intelektualnym epoki. Twórczość florenckich artystów, architektów i naukowców znacząco wpłynęła na rozwój renesansu w Europie.

Paolo Uccello

Jednym z najbardziej interesujących artystów tworzących w epoce quattrocenta był Paolo Uccello. Uczeń Lorenza Ghibertiego i przyjaciel Donatella cieszył się sławą wirtuoza perspektywy. Była ona dla niego jednym ze środków, za pomocą których wykonywał barwne i fantastyczne przedstawienia świata zawieszane między realizmem a abstrakcją, wyjątkiem a regułą, nieładem a porządkiem, gotykiem a renesansem.

Tworzył we Florencji, Wenecji, Bolonii oraz Padwie. Malował freski i obrazy tablicowe, projektował mozaiki i intarsje. W wieku 10 lat pracował pod okiem Ghibertiego przy dekoracji drugich drzwi do Baptysterium florenckiego.

Uccello (wł. ptak) to pseudonim używany przez malarza co najmniej od 2. poł. lat 30. XV w., wiążący się z jego zamiłowaniem do rysowania zwierząt. Jednym z najbardziej znanych dzieł artysty jest monumentalne malowane epitafium z iluzjonistycznym pomnikiem konnym kondotiera Sir Johna Hawkwooda, wykonane we florenckiej katedrze w 1436 r. Fresk, naśladowujący rzeźbę z marmuru, jest doskonałym przykładem wykorzystania perspektywy dla osiągnięcia zachwycającego efektu. Wśród arcydzieł mistrza należy także wymienić trzy duże sceny upamiętniające bitwę pod San Romano z 1432 r., w której Florentyńczycy starli się z wojskami Sieny. Malowidła te, zamówione przez Medyceuszy, ozdobiły ich florencką rezydencję. Twórczość Uccella wywarła wpływ na wielu słynnych malarzy, takich jak Piero della Francesca, Albrecht Dürer czy Leonardo da Vinci.

Madonna z dzieciątkiem

Na obrazie *Madonna z Dzieciątkiem* zaskakująco oszczędne płaszczyzny architektoniczne tronu w ciekawy sposób kontrastują z bogactwem i złożonością szat oraz oryginalnością póż postaci. To upodobanie do abstrakcji geometrycznej łączone z wpływami sztuki późnego gotyku jest swoistym znakiem rozpoznawczym Paola Uccella.

Madonna siedzi na kredowobiałym, skąpo zdobionym tronie, w pozie frontalnej, choć prawa noga jest odsunięta na bok, aby lepiej podtrzymywać Jezusa. Dzieciątko, którego bosa stópki mocno opierają się na małym, czerwonym przedmiocie, otwartym jak książka, wydaje się zainteresowane ptaszkiem, którego trzyma Madonna. Twarz Marii jest wyabstrahowana, przesiąknięta melancholijną słodyczą.

Uwagę zwracają młodzieńcze rysy i ogromne, wzniesione ku górze oczy. Typowa dla stylu młodego Paola Uccella jest lewa ręka Madonny, o zwężających się palcach i chudym, giętkim nadgarstku, który wysuwa się z małego, zbyt mocno skróconego mankietu. Jej ciało spowija obfity, bogaty w fałdy płaszcz. Warto przyjrzeć się bliżej tej organicznej i złożonej draperii, która wykracza poza proste ujęcie późnogotyckie.

Uccello początkowo namalował Dzieciątka zupełnie nagie. Dopiero później zdecydował się ubrać je w tunikę z rękawami, co z kolei wymusiło zmianę ułożenia dłoni Madonny. Przetarta powierzchnia farby odsłoniła tu pentimento, czyli zmianę wykonaną przez artystę podczas malowania obrazu. Dzięki temu można zobaczyć pierwotnie namalowaną rękę Marii, której palce bezpośrednio podtrzymują pośladki Dzieciątka.

Tron jest minimalistyczny i dość nietypowy. Uderza artykulacja smukłych powierzchni, których płaszczyzny podkreśla gra światła. Tył tronu jest stosunkowo niski, dzięki czemu głowa Dziewicy wyróżnia się na złożonym tle. Stożące na jej prawym udzie Dzieciątka, z perspektywiecznie oddaną aureolą jest doskonale wpisane w górną krawędź zaplecka. Dekoracja tronu przywodzi na myśl ornamentykę popularną w regionie Veneto ok. 1400 r. Można zatem przypuszczać, że Madonna z Dzieciątkiem została namalowana po powrocie mistrza z Wenecji do Toskanii ok. 1430 r.

Pozostałe Madonny

W ramach pokazu arcydzieła Paola Uccella towarzyszą następujące dzieła, pochodzące z kolekcji zamkowej:

Taddeo Gaddi - *Matka Boska Tronująca z Dzieciątkiem w otoczeniu świętych*

Rossello di Jacopo Franchi - *Matka Boska z Dzieciątkiem i aniołami*

Pietro Lorenzetti (przypisywany) - *Matka Boska z Dzieciątkiem na tronie, ze św. Katarzyną Aleksandryjską i św. Janem Chrzcicielem*

Andrea di Nerio - *Madonna z Dzieciątkiem*

[Więcej o wizerunkach pozostałych czterech Madonn>](#)

[Cykl wykładów towarzyszący pokazowi](#)

Wystawa włączona w stałą trasę zwiedzania w ramach biletu do **Galerii Arcydzieł**. [Ceny biletów>](#)

[Kup bilet](#)

Wystawa *Paolo Uccello - „Madonna z Dzieciątkiem”* została zrealizowana dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Source URL: <http://zamek.e-jankowska24.pl/aktualnosc/1256-paolo-uccello-madonna-z-dzieciatkiem>